

Analyse af social uddannelsesmobilitet med udgangspunkt i tilgangen til universiteternes bacheloruddannelser

26. november 2008

Idégruppen for social arv
Idégruppens sekretariat

Sagsnr. 08-036048
Dok nr. 756761
Side 1/11

I dette notat undersøges forældrenes uddannelsesniveau for de, der påbegyndte en bacheloruddannelse på et dansk universitet i 2006. Formålet med notatet er at belyse en evt. social skævhed i tilgangen til universiteterne, samt at undersøge, om der er forskel på, i hvilket omfang og hvordan de forskellige universiteter medvirker til at øge den sociale uddannelsesmobilitet. De nye bachelorstuderendes sociale uddannelsesbaggrund måles via den forælder, der har det højeste uddannelsesniveau. Da denne oplysning ikke kendes for indvandrere, laves opgørelserne alene for personer med dansk herkomst.

I tabel 1 nedenfor er tilgangen til bacheloruddannelserne på universiteterne opdelt på forældrenes højest fuldførte uddannelse. Den sidste kolonne indeholder procenttallet for den andel studerende på det enkelte universitet, der uddanner sig højere end deres forældre (såfremt, de fuldfører). Det kan altså betragtes som et primitivt udtryk for det enkelte universitets relative bidrag til den sociale uddannelsesmobilitet (uvægtet mellem lang og kort uddannelsesmobilitet og af de samlede antal optagede studerende). Tallet er blevet døbt *meruddannelsesandelen* i mangel af bedre udtryk.

Tabel 1: Tilgangen til universiteterne i 2006 fordelt på forældrenes højest fuldførte uddannelse

Universitet	GS	EUD/ GYM	KVU/ MVU	LVU	I alt	Merudd.
Danmarks Tekniske Universitet	2%	19%	40%	39%	100%	61%
Handelshøjskolen i København	5%	32%	37%	27%	100%	73%
Københavns Universitet	5%	26%	37%	33%	100%	67%
Roskilde Universitetscenter	4%	23%	44%	29%	100%	67%
Syddansk Universitet	8%	38%	37%	16%	100%	84%
Aalborg Universitet	7%	38%	39%	15%	100%	85%
Aarhus Universitet	6%	32%	40%	23%	100%	77%
I alt	6%	31%	39%	25%	100%	75%

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen
Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget

Tabel 1 viser, at 64 procent af de optagne bachelorstuderende har mindst én forælder med en *videregående uddannelse*, mens hver fjerde (25 procent) af de op-

tagne har mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse*. 31 procent af de optagne har mindst én forælder med en *erhvervsuddannelse* eller en *gymnasial uddannelse* som højest fuldførte uddannelse, mens kun fem procent af de optagne har forældre, der ikke har nogen uddannelse udover *grundskolen*.

Der er spredning mellem uddannelsesniveaut for forældrene til de optagne på de forskellige universiteter. Handelshøjskolen i København og Århus Universitet ligger begge tæt på landsgennemsnittet. Danmarks Tekniske Universitet har med 39 procent den klart højeste andel af bacheleroptagne, hvor mindst én af forældrene har en *lang videregående uddannelse*. Den mindste andel af bacheloroptagne med mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse* findes på Aalborg Universitet og Syddansk Universitet. Her har henholdsvis 15 procent og 16 procent af de optagne bachelorer mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse*.

Betragtes den andel optagne, hvor forældrene har en *kort eller mellemlang videregående uddannelse*, ligger alle universiteterne, med undtagelse af Roskilde Universitetscenter, ret tæt på landsgennemsnittet. Til gengæld er der forskel i andel optagne, hvor forældrenes højeste uddannelse er *grundskole, gymnasium eller en erhvervsuddannelse*. Universiteterne i Københavnsområdet ligger typisk *under* landsgennemsnittet (med undtagelse af Handelshøjskolen i København), mens Århus Universitet, og specielt Aalborg Universitet og Syddansk Universitet ligger *over* landsgennemsnittet på disse områder. Optaget af børn af forældre med *grundskole* som højest fuldførte uddannelse fylder altså mere på disse universiteter.

Side 2/11

Betragtes *meruddannelsesandelen*, kan man se, at tre ud af fire af de nye studerende i 2006 har i sinde at uddanne sig højere end den af deres forældre, der har den højeste uddannelse. Spredningen er dog høj (61-85 procent). Aalborg Universitet optager således den relativt største andel af studerende, der vil uddanne sig højere end deres forældre (85 procent), tæt fulgt af Syddansk Universitet (84 procent), mens Danmarks Tekniske Universitet, Københavns Universitet og Roskilde Universitetscenter optager de mindste andele (61 og 67 procent).

Optag og tilgangsområde

Et oplagt spørgsmål er imidlertid, i hvilket omfang ovenstående situation er en konsekvens af en bevidst strategi fra de enkelte universiteters side, eller om der er tale om, at de optagne på universiteterne i høj grad afspejler det område, hvorfra de nye studerende tilgår de enkelte universiteter. Til støtte for den sidste hypotese kan anføres, at der som sagt er en klar systematik i forhold til om universiteterne ligger i københavnsområdet eller ej.

For at komme tættere på denne problemstilling er der nedenfor forsøgt at lave en beregning, der skal vise uddannelsesniveaut i de områder, hvorfra de nye studerende tilgår til universiteterne. Disse områder er imidlertid ikke entydige eller uforanderlige størrelser, da de enkelte universiteter rekrutterer nye studerende fra hele landet (og udlandet). Beregningen af uddannelsesniveaut i tilgangsområderne er gennemført ved først at beregne uddannelsesniveaut for de 40-55-årige i hver af landets kommuner. Dette aldersinterval er valgt, fordi det repræsenterer et rimeligt skøn over alderen på forældrene til de studerende, der i 2006 påbe-

gyndte en bacheloruddannelse på landets universiteter. Herefter er det opgjort, hvor stor en andel af tilgangen til de forskellige universiteter, der kom fra de forskellige kommuner. Dette er sket ved at placere den enkelte studerende i den kommune, hvor vedkommendes ungdomsuddannelsesinstitution er beliggende. Endeligt er der beregnet et gennemsnitligt uddannelsesniveau i de forskellige universiteters tilgangsområder som et vægtet gennemsnit af kommunernes uddannelsesniveau, hvor vægten er lig de pågældende kommuners andel af det enkelte universitets tilgang. Med andre ord er uddannelsesniveaut i tilgangsområdet for et universitet altså et vægtet gennemsnit af uddannelsesniveaut for de 40-55-årige i de kommuner, hvorfra de nye studerende i 2006 tilgik til det enkelte universitet. Efter denne beregning kan vi opgøre både uddannelsesniveaut for forældrene til de studerende, der startede på en bacheloruddannelse i 2006 (data fra tabel 1), uddannelsesniveaut i de enkelte universiteters tilgangsområde, samt et størrelsesforhold der indikerer, hvor stor tilgangen er for de enkelte uddannelsesbaggrunde i forhold til uddannelsesniveaut i tilgangsområdet (tilgang/tilgangsområde). De tre oplysninger er samlet i tabel 2 nedenfor.

Side 3/11

Tabel 2: Tilgangen til universiteterne i 2006 og uddannelsesniveaut i deres tilgangsområder

Universitet		GS	EUD/ GYM	KVU/ MVU	LVU	I alt
Danmarks Tekniske Universitet	tilgang	2%	19%	40%	39%	100%
	tilgangsområde	22%	42%	23%	13%	100%
	størrelsesforhold	0,1	0,5	1,7	3,0	
Handelshøjskolen i København	tilgang	5%	32%	37%	27%	100%
	tilgangsområde	21%	42%	23%	13%	100%
	størrelsesforhold	0,2	0,8	1,6	2,1	
Københavns Universitet	tilgang	5%	26%	37%	33%	100%
	tilgangsområde	22%	43%	23%	12%	100%
	størrelsesforhold	0,2	0,6	1,6	2,8	
Roskilde Universitetscenter	tilgang	4%	23%	44%	29%	100%
	tilgangsområde	23%	43%	23%	12%	100%
	størrelsesforhold	0,2	0,5	1,9	2,4	
Syddansk Universitet	tilgang	8%	38%	37%	16%	100%
	tilgangsområde	26%	45%	22%	7%	100%
	størrelsesforhold	0,3	0,8	1,7	2,3	
Aalborg Universitet	tilgang	7%	38%	39%	15%	100%
	tilgangsområde	26%	46%	21%	7%	100%
	størrelsesforhold	0,3	0,8	1,9	2,1	
Aarhus Universitet	tilgang	6%	32%	40%	23%	100%
	tilgangsområde	25%	45%	22%	7%	100%
	størrelsesforhold	0,2	0,7	1,8	3,3	
I alt	tilgang	6%	31%	39%	25%	100%
	tilgangsområde	25%	45%	21%	8%	100%
	størrelsesforhold	0,2	0,7	1,9	3,1	

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen
Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget

Det fremgår af tabel 2, at uddannelsesniveaut i de københavnske universiteters tilgangsområder er markant højere end det tilsvarende uddannelsesniveau i de jyske og fynske universiteters tilgangsområder. Således har f.eks. 12-13 procent af de 40-55-årige i tilgangsområderne for Danmarks Tekniske Universitet, Handelshøjskolen i København, Københavns Universitet og Roskilde Universitetscenter en *lang videregående uddannelse*. Den tilsvarende andel blandt de 40-55-årige i Syddansk Universitets, Aalborg Universitets og Århus Universitets tilgangsområder er 7 procent. Det vil sige, at andelen af 40-55-årige med en *lang videregående uddannelse* er godt halvt så stor i tilgangsområderne for disse universiteter.

I modsatte side af tabellen kan man se, at andelen af 40-55-årige med *grundskole* som højeste uddannelse i tilgangsområderne for Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Århus Universitet er højere (25-26 procent) end tilfældet er for universiteterne i Københavnsområdet (21-23 procent)

Det kan konkluderes af tabel 2, at uddannelsesniveaut hos forældrene til de optagne på bacheloruddannelserne ved det enkelte universitet i et betydeligt omfang afspejler uddannelsesniveaut i tilgangsområdet for det enkelte universitet. Aalborg Universitet og Syddansk Universitet, som optager flest studerende med kort uddannelsesbaggrund, har eksempelvis i deres tilgangsområde en større andel af 40-55-årige med *grundskole*, *gymnasium* eller *erhvervsskole* som højeste uddannelse, end universiteterne i Københavnsområdet.

Side 4/11

Kategorien *størrelsesforhold* i tabel 2 indikerer, om der er forskelle på universiteternes tendens til at optage bachelorstuderende med forældre med kort uddannelsesbaggrund, tilgangsområdets uddannelsesniveau taget i betragtning. Det ses f.eks., at Syddansk Universitet og Aalborg Universitet optager en større andel børn af forældre, der ikke har nogen uddannelse ud over *grundskolen* fra deres tilgangsområde (størrelsesforhold 0,3), end de øvrige universiteter (størrelsesforhold 0,1-0,2).

Der ses en tendens til at Aalborg og Syddansk Universitet ikke bare optager flere, men også *relativt* flere børn af forældre med en *grundskole*-, *gymnasie*- eller *erhvervsuddannelse* som højest fuldførte uddannelse end de øvrige universiteter, og relativt færre med mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse* end de øvrige (med undtagelse af Handelshøjskolen i København). På den baggrund kan man påpege, at disse universiteter, Syddansk Universitet og Aalborg Universitet (og til dels Handelshøjskolen i København), ikke blot i kraft af deres tilgangsområde, men også af andre uidentificerede årsager, bidrager mere til at øge den sociale uddannelsesmobilitet end de andre universiteter.

Tabel 2 viser en række andre potentielt interessante forhold:

For alle universiteternes tilgangsområder gælder det, at gruppen af 40-55-årige med en gymnasie- eller erhvervsuddannelsesbaggrund er den største. Denne gruppe udgør 42-46 procent for alle universiteter.

For alle universiteternes tilgangsområder gælder det, at gruppen af 40-55-årige med en *kort- eller mellemlang videregående uddannelse* er den næstmindste. Denne gruppe udgør 21-23 procent for alle universiteter.

For alle universiteternes tilgangsområder gælder det, at gruppen af 40-55-årige med en *grundskoleuddannelse* er den næststørste. Denne gruppe udgør 21-26 procent for alle universiteter

For de studerende, som blev optaget i 2006, er der ikke en proportional sammenhæng mellem uddannelsesniveaet i tilgangsområdet og forældrenes uddannelsesbaggrund. Forskellen mellem uddannelsesniveaet i tilgangsområdet og forældrenes uddannelsesbaggrund ses tydeligt ved at se på andelen med lang videregående uddannelse. For alle universiteters tilgangsområder gælder det, at andelen af 40-55-årige med *lang videregående uddannelse* er omkring en tredjedel af andelen af de optagne studerende, hvis forældre har en *lang videregående uddannelse*. Der er dog store variationer universiteterne imellem.

For alle universiteter gælder det, at andelen af de optagne studerende, hvis forældre har en *kort- eller mellemlang videregående uddannelse* som højest fuldførte uddannelse, er knapt dobbelt så stor som andelen af 40-55-årige, der har en *kort- eller mellemlang videregående uddannelse*, i tilgangsområdet.

Side 5/11

Optag på hovedområder

En forklaring på, at nogle universiteter fremstår som havende bedre tag i den gruppe potentielle studerende, hvis forældre har en kort uddannelsesbaggrund, kunne være, at uddannelsesudbudet på disse universiteter bedre afspejler denne gruppes uddannelsespræferencer, og at det således ikke nødvendigvis er en konsekvens af en bevidst strategi på disse universiteter eller uddannelsesniveaet i universiteternes tilgangsområde. For at undersøge dette fremstilles i nedenstående en analyse af sammenhængen mellem hovedområder, universiteter og forældrenes uddannelsesbaggrund. I første omgang kigges på, om der overhovedet er forskel på uddannelsesbaggrunden for optaget på de forskellige hovedområder.

Tabel 3: Optaget i 2006 fordelt på hovedområde og forældrenes uddannelsesbaggrund.

Hovedområde	GS	EUD/ GYM	KVU/ MVU	LVU	I alt	N	Merudd.
Humaniora	7%	33%	40%	21%	100%	5.181	79%
Naturvidenskab	4%	30%	38%	27%	100%	2.005	73%
Samfundsvidenskab	5%	31%	37%	26%	100%	5.302	74%
Sundhedsvidenskab	4%	23%	38%	36%	100%	1.057	64%
Teknisk videnskab	4%	29%	41%	27%	100%	1.273	73%
I alt	6%	31%	39%	25%	100%	14.818	75%

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget

Det kan på baggrund af tallene i tabel 3 konstateres, at der *er* forskel på uddannelsesbaggrunden for optaget på de forskellige hovedområder. De to hovedområder, der afviger mest fra gennemsnittet (75 procent) af de studerendes meruddannelse i forhold til deres forældre, er humaniora (79 procent) og sundhedsvidenskab (64 procent). Uddannelsesniveaet for forældrene til de optagne på naturvidenskab, samfundsvidenskab og teknisk videnskab ligner hinanden meget.

Tabellen viser, at studerende med mindst én forælder med en *kort- eller mellem-lang videregående uddannelse* som højest fuldførte uddannelse, udgør den største andel af optaget i 2006 (39 procent). Herefter kommer andelen af studerende med mindst én forælder med *erhvervsuddannelse eller gymnasium* som højest fuldførte uddannelse (31 procent). Studerende, hvis forældre ikke har uddannet sig ud over *grundskolen*, udgør den mindste andel (6 procent).

Tabellen viser også, at optaget på Sundhedsvidenskab har den største andel (36 procent) af studerende, hvis forældre har en *lang videregående uddannelse*, mens humaniora har den laveste andel (21 procent).

Betragtes andelen af studerende med mindst en forælder med en *kort- eller mellem-lang videregående uddannelse* som højeste uddannelse, adskiller Teknisk videnskab sig en smule med en andel på 41 procent og samfundsvidenskab med en andel på 37 procent. Spredningen er dog lille (37-41 procent) ved denne uddannelsesbaggrund.

Side 6/11

Sundhedsvidenskab har den laveste andel af studerende med forældre med *gymnasium eller erhvervsuddannelse* som højeste uddannelse (23 procent), mens humaniora har den største andel (33 procent). Det samme er tilfældet for studerende med forældre, der ikke har uddannet sig ud over *grundskolen*. Her har sundhedsvidenskab, naturvidenskab og teknisk videnskab de laveste andele (4 procent), mens humaniora trækker gennemsnittet op med (7 procent).

Efter at have konstateret, at der er forskel på uddannelsesbaggrunden for optaget på de forskellige hovedområder, er det interessant at se på forskellene i uddannelsesudbudet på de forskellige universiteter. Dette fremstilles i tabel 4, som viser, hvordan tilgangen af nye studerende i 2006 blev fordelt på de enkelte universiteter.

Tabel 4: Optaget i 2006 fordelt på universiteter og hovedområde

	Hum	Nat	Samf	Sund	Tek	I alt	N
Danmarks Tekniske Universitet	0%	0%	0%	0%	100%	100%	569
Handelshøjskolen i København	28%	0%	72%	0%	0%	100%	1.786
Københavns Universitet	37%	23%	27%	13%	0%	100%	4.160
Roskilde Universitetscenter	45%	8%	47%	0%	0%	100%	1.010
Syddansk Universitet	42%	14%	33%	11%	0%	100%	1.914
Aalborg Universitet	27%	7%	24%	3%	39%	100%	1.783
Århus Universitet	40%	15%	37%	7%	0%	100%	3.948
I alt	35%	13%	36%	7%	8%	100%	15.170

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget

Tabel 4 viser, hvordan optaget på universiteterne blev fordelt i 2006. Der er stor forskel på fordelingen af studerende på de forskellige hovedområder universiteterne imellem, og det gælder ikke kun de smalle universiteter som Danmarks Tekniske Universitet og Handelshøjskolen i København. Også de universiteter, der udbyder uddannelser i mange af hovedområderne, afviger meget fra hinanden i deres optag på de forskellige hovedområder.

Jf. tabel 3 er humaniora- og samfundsvidenskabsstuderende dem, der generelt har forældre med den korteste uddannelsesbaggrund. I tabel 4 fremgår det, at Roskilde Universitetscenters optag hovedsageligt udgøres af humaniora- og samfundsvidenskabsstuderende (92 procent). Hvis hypotesen om, at uddannelsesudbudet har afgørende betydning for universitetets bidrag til at øge den sociale uddannelsesmobilitet, skulle være plausibel, burde Roskilde Universitetscenter altså have optaget flere børn af forældre med kort uddannelsesbaggrund end eksempelvis Aalborg Universitet. Dette er dog ikke tilfældet, jf. tabel 1, tværtimod. Aalborg Universitet optager den relativt mindste andel humaniorastuderende af universiteterne (med undtagelse af Danmarks Tekniske Universitet), men er til trods for dette altså det universitet, der optager den relativt største andel studerende med udsigt til at uddanne sig højere end deres forældre, jf. tabel 1. Dette taler imod, at uddannelsesudbudet skulle være forklaringen på Aalborgs relativt høje optag af studerende, der uddanner sig højere end deres forældre.

De universiteter, der bidrager mest til at øge den sociale uddannelsesmobilitet, Syddansk Universitet og Aalborg Universitet, har meget forskellige optagelsesmønstre, når man ser på fordeling af optag på hovedområder. Således udbyder Syddansk Universitet (næsten) ikke teknisk videnskabelige uddannelser, mens disse uddannelser står for 39 procent af optaget på Aalborg Universitet.

Side 7/11

Tabel 4 viser, at Aalborg Universitet og Danmarks Tekniske Universitet er de eneste, der udbyder uddannelser i teknisk videnskab. Det er bemærkelsesværdigt, at det samtidig er disse to universiteter, der har de mest forskellige optagsmønstre, når man betragter de studerendes forældres uddannelsesniveau og uddannelsesniveaut i tilgangsområderne, jf. tabel 2.

I det følgende sammenholdes data fra tabel 3 og 4 for at se nærmere på, hvordan optaget har fordelt sig på hovedområderne, de forskellige universiteter og de studerendes forældres uddannelsesbaggrund.

Tabel 5: Optaget i 2006 fordelt på hovedområde, universiteter og forældrenes uddannelsesbaggrund

Hovedområde	Universitet	EUD/ KVVU/					I alt	N	Mer-udd.
		GS	GYM	MVU	LVU				
Humaniora	Handelshøjskolen i Kbh.	7%	40%	34%	19%	100%	493	81%	
	Københavns Universitet	6%	28%	41%	25%	100%	1.468	75%	
	Roskilde Universitetscenter	5%	24%	44%	27%	100%	448	73%	
	Syddansk Universitet	11%	40%	36%	13%	100%	763	87%	
	Aalborg Universitet	10%	38%	38%	14%	100%	476	86%	
	Aarhus Universitet	7%	31%	41%	21%	100%	1.533	79%	
Humaniora i alt		7%	33%	40%	21%	100%	5.181	79%	
Naturvidenskab	Københavns Universitet	3%	26%	37%	34%	100%	938	66%	
	Roskilde Universitetscenter	3%	22%	50%	25%	100%	76	75%	
	Syddansk Universitet	5%	36%	40%	19%	100%	273	81%	
	Aalborg Universitet	11%	41%	32%	16%	100%	129	84%	
	Aarhus Universitet	4%	32%	40%	23%	100%	589	77%	
Naturvidenskab i alt		4%	30%	38%	27%	100%	2.005	73%	
Samfundsvidenskab	Handelshøjskolen i Kbh.	4%	29%	38%	30%	100%	1.256	70%	
	Københavns Universitet	5%	24%	32%	39%	100%	1.072	61%	
	Roskilde Universitetscenter	4%	21%	44%	31%	100%	471	69%	
	Syddansk Universitet	8%	39%	36%	16%	100%	621	84%	
	Aalborg Universitet	7%	42%	39%	12%	100%	425	88%	
	Aarhus Universitet	5%	35%	38%	21%	100%	1.457	79%	
Samfundsvidenskab i alt		5%	31%	37%	26%	100%	5.302	74%	
Sundhedsvidenskab	Københavns Universitet	2%	21%	37%	40%	100%	526	60%	
	Syddansk Universitet	5%	30%	40%	26%	100%	198	74%	
	Aalborg Universitet	15%	30%	38%	17%	100%	47	83%	
	Aarhus Universitet	5%	20%	38%	37%	100%	286	63%	
Sundhedsvidenskab i alt		4%	23%	38%	36%	100%	1.057	64%	
Teknisk videnskab	Danmarks Tekniske Uni.	2%	19%	40%	39%	100%	560	61%	
	Syddansk Universitet	-	-	-	-	-	6	-	
	Aalborg Universitet	5%	37%	42%	17%	100%	689	83%	
	Aarhus Universitet	-	-	-	-	-	18	-	
Teknisk videnskab i alt		4%	29%	41%	27%	100%	1.273	73%	
I alt		6%	31%	39%	25%	100%	14.818	75%	

8/11

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget. Procenttallene for Teknisk videnskab på Syddansk Universitet og Aarhus Universitet er fjernet, da N for disse er meget lave

Tabel 5 viser, at det generelt er det samme billede, der går igen i de forskellige hovedområder. Syddansk Universitet og Aalborg Universitet optager inden for samtlige hovedområder flere studerende, hvis forældre har *grundskole*, *gymnasium* eller *en erhvervsuddannelse* som højest fuldførte uddannelse, og færre studerende med mindst en forælder med en *lang videregående uddannelse*, end universiteterne i Københavnsområdet.

For alle hovedområderne gælder det, at over 80 procent af de nye studerende på Aalborg Universitet har i sinde at uddanne sig højere end deres forældre. For Københavns Universitet ligger andelen mellem 60 og 66 procent med undtagelse af

humaniora med 75 procent, hvilket dog stadig er under landsgennemsnittet for humaniora. Humaniora på Københavns Universitet, som udgør 37 procent af deres optag, jf. tabel 4, bidrager således meget til at trække Københavns Universitets relativt lave *meruddannelsesfaktor* op på de 67 procent, jf. tabel 1.

Det ses, at der er stor forskel på forældrenes uddannelsesbaggrund for de optagne studerende på teknisk videnskab på henholdsvis Danmarks Tekniske Universitet og Aalborg Universitet. Danmarks Tekniske Universitet optager 21 procent studerende med forældre, som ikke har uddannet sig ud over *grundskole, gymnasium eller en erhvervsuddannelse*, mens Aalborg optager 42 procent fra samme gruppe. Børn af forældre med en *lang videregående uddannelse* udgør på Danmarks Tekniske Universitet 39 procent mens Aalborg Universitet kun optager 17 procent af deres studerende fra denne gruppe. Den største gruppe optagne er for begge universiteters vedkommende dem, hvis forældre har en *kort eller mellemlang uddannelse* som højst fuldførte uddannelse. Andelen af optaget fra denne gruppe er omtrent den samme på de to universiteter (40 og 42 procent).

Side 9/11

Sundhedsvidenskab er det hovedområde, der optager den mindste andel af studerende, der har forældre med *grundskole, en erhvervsuddannelse eller gymnasium* som højest fuldførte uddannelse, og den største andel, hvis forældre har en *lang videregående uddannelse*. Også på sundhedsvidenskab er denne tendens mindst for Syddansk Universitet og Aalborg Universitet. Det skal dog nævnes, at Aalborg Universitet kun optager et lille antal studerende (N=47) på sundhedsvidenskab, hvorfor procenttallene her skal tages med et gran salt.

Selvom analysen bidrager med mere detaljeret viden, påvirker opdelingen på hovedområder ikke konklusionerne vedrørende de enkelte universiteters samlede bidrag til at øge den sociale uddannelsesmobilitet.

Optag på udvalgte uddannelser

I det følgende betragtes optaget på nogle udvalgte bachelor-uddannelser, civilingeniør, farmaceut, jura, lægevidenskab og humaniora.

Tabel 6: Optaget i 2006 fordelt på uddannelsesretning og forældrenes uddannelsesbaggrund.

Retning/bach.	GS	EUD/ GYM	KVU/ MVU	LVU	I alt	N	Merudd.
Civilingeniør	3%	28%	41%	28%	100%	1.189	72%
Farmaceut	6%	27%	40%	26%	100%	238	74%
Humaniora	7%	29%	42%	22%	100%	2.113	78%
Jura	7%	31%	33%	29%	100%	918	71%
Lægevidenskab	3%	19%	35%	43%	100%	600	57%

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget

Lægevidenskab er den uddannelsesretning, som har suverænt den største andel af studerende med mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse* (43 procent). Dette forklarer, hvorfor sundhedsvidenskab er det hovedområde, som

har den største andel af studerende med mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse*.

De andre uddannelser har en væsentlig lavere andel af studerende med mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse* sammenlignet med lægevidenskab, især humaniorauddannelserne (22 procent). Hos de tre resterende uddannelser ligger andelen på mellem 26-29 procent.

Jura og humaniora optager de største andele af gruppen af studerende med forældre, der ikke har uddannet sig ud over grundskolen (7 procent), efterfulgt af farmaceutuddannelsen (6 procent). Civilingeniør og lægevidenskab optager kun 3 procent af deres nye studerende fra denne gruppe.

Lægevidenskab har en relativt lav andel på 19 procent af studerende med forældre, hvis højeste uddannelse er en *erhvervsuddannelse eller gymnasium*, mod 27-31 hos de øvrige retninger.

Side 10/11

Tabel 7: Optaget i 2006 fordelt på uddannelsesretning, universitet og forældrenes uddannelsesbaggrund

Retning/bach.	Universitet	GS	EUD/ GYM	KVU/ MVU	LVU	I alt	N	Mer- udd.
Civilingeniør	Danmarks Tekniske Uni.	2%	19%	41%	38%	100%	556	62%
	Syddansk Universitet	-	-	-	-	-	6	-
	Aalborg Universitet	5%	36%	42%	18%	100%	609	82%
	Aarhus Universitet	-	-	-	-	-	18	-
Farmaceut	Københavns Universitet	3%	25%	41%	31%	100%	167	69%
Humaniora	Københavns Universitet	5%	26%	43%	26%	100%	586	74%
	Roskilde Universitetscenter	5%	24%	44%	27%	100%	448	73%
	Syddansk Universitet	11%	39%	36%	14%	100%	364	86%
	Aalborg Universitet	12%	35%	41%	12%	100%	213	88%
	Århus Universitet	5%	26%	45%	24%	100%	502	76%
Jura	Københavns Universitet	7%	27%	31%	35%	100%	504	65%
	Syddansk Universitet	13%	34%	41%	13%	100%	79	87%
	Aarhus Universitet	6%	36%	35%	23%	100%	335	77%
Lægevidenskab	Københavns Universitet	1%	17%	30%	52%	100%	243	48%
	Syddansk Universitet	4%	27%	35%	34%	100%	113	66%
	Aarhus Universitet	5%	18%	39%	39%	100%	244	61%

Kilde: Danmarks Statistik, beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Anm: Alene personer med dansk herkomst er medtaget. Procenttallene for civilingeniøruddannelsen på Syddansk Universitet og Aarhus Universitet er fjernet grundet de lave antal studerende

Tabel 7 viser optaget i 2006 for de fire forskellige uddannelsesretninger, civilingeniør, farmaceut, jura og lægevidenskab opdelt på universiteter på baggrund af de studerendes uddannelsesbaggrund.

Tabellen viser, at det for alle uddannelsesretningerne gælder, at andelen af studerende med mindst én forælder med en *lang videregående uddannelse* er størst i københavnsområdet. Tilsvarende er andelen af studerende, hvis forældres højeste

uddannelse er grundskole, lavest i Københavnsområdet, med undtagelse af jura i Århus.

Lægevidenskab på Københavns Universitet er den uddannelsesretning, som har den største andel af studerende med mindst én forælder, som har en *lang videregående uddannelse* (52 procent).

Humaniora på Roskilde Universitetscenter er den uddannelsesretning som har den største andel af studerende med mindst én forælder, som har en *kort- eller mellemlang videregående uddannelse* som højest fuldførte uddannelse (44 procent).

Jura på Syddansk Universitet er den uddannelsesretning som har den største andel af studerende med forældre, som ikke har uddannet sig ud over grundskolen (13 procent). Humaniora på Aalborg Universitet er den uddannelse, der optager den største andel studerende med udsigt til at uddanne sig højere end deres forældre (88 procent), efterfulgt af jura og humaniora på Syddansk Universitet (87 og 86 procent).

Side 11/11

Konklusioner

Dette notat har fremstillet undersøgelser af de enkelte universiteters bidrag til at øge den sociale uddannelsesmobilitet. Herunder er det blevet belyst, hvordan universiteternes tilgangsområder, de uddannelsesmæssige hovedområder, universiteternes udbud af uddannelser og enkelte udvalgte uddannelser påvirker den sociale uddannelsesmobilitet.

Det ser ud til, at der er væsentlig forskel på, hvor meget universiteterne bidrager til at øge den sociale uddannelsesmobilitet. Den primære årsag til dette ser ud til at være, at universiteternes rekrutteringsområder er meget forskellige. Således tiltrækker eksempelvis Syddansk Universitet og Aalborg Universitet flere studerende, som er børn af lavtuddannede forældre, end universiteterne i Københavnsområdet og omvendt, og dette afspejles i de områder, hvorfra de nye studerende tilgik universiteterne i 2006. Der er også en tendens til at de universiteter, der optager flest børn af forældre med kort uddannelse, også tiltrækker en lidt større *andel* af de lavtuddannedes børn i deres respektive tilgangsområder.

Der er forskel på optaget på de forskellige hovedområder. Humaniora er det område, der bidrager mest til at øge den sociale uddannelsesmobilitet, mens sundhedsvidenskab er det område, der bidrager mindst.

Lægevidenskab på Københavns Universitet er den af de undersøgte uddannelser, der bidrager relativt mindst til at øge den sociale uddannelsesmobilitet, mens farmaceutuddannelsen på Syddansk Universitet er den, der bidrager relativt mest.